

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

**«BUYRAK TRANSPLANTATINING NOBUD BO'LISHI VA RAD ETILISHI»
NOZOLOGIYA BO'YICHA TIBBIY YORDAM KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

**«BUYRAK TRANSPLANTATINING NOBUD BO'LISHI VA RAD ETILISHI»
NOZOLOGIYA BO'YICHA TIBBIY YORDAM KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

«KELISHILGAN»
«Akad. V. Vohidov nomidagi
RIXIATM» DM direktori
Ismailov S.I.

2025 yil

**«BUYRAK TRANSPLANTATINING NOBUD BO'LISHI VA RAD ETILISHI» NOZOLOGIYASI BO'YICHA
MILLIY KLINIK STANDART**

TOSHKENT 2025

				(shahar) kasalxonasi	muassasalari	muassasalari	va tekshiruvlar	
Asosiy mutaxassis (vrach) maslahatchi	Tibbiy ko'rik Shikoyatlar va anamnez (kasallik va hayot anamnezini yig'ish)	+	+	+	+	+	2 oyda kamida bir marta	
	Obyektiv ko'rik	+	+	+	+	+	2 oyda kamida bir marta	
	Jismoniy va klinik tekshiruv	+	+	+	+	+	2 oyda kamida bir marta	
	Lokal holat	+	+	+	+	+	2 oyda kamida bir marta	
Eslatma: Transplantatsiya qilingan buyrakning ko'chib tushish krizi bo'lgan bemorlar asosan QVP/OP va MTB da kuzatuvda bo'ladi								
Qo'shimcha mutaxassis (shifokor) maslahatchi	Nefrolog			+	+	+	2 oyda kamida bir marta	
	Transplantolog				+	+	2 oyda kamida bir marta	
	Endokrinolog		+	+	+	+	3 oyda kamida bir marta	
	Kardiolog		+	+	+	+	6 oyda kamida bir marta	
	Pulmonolog		+	+	+	+	3 oyda kamida bir marta	
	Nevropatolog		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Torakal jarroh		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Gepatolog		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Gastroenterolog		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Urolog		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Jarroh		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
UASH		+	+	+	+	3 oyda kamida bir marta		
Izoh: (yo'riqnomaga muvofiq) bemorda qo'shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklar mavjud bo'lgan taqdirda, yo'riqnomaga muvofiq Milliy								

klirik protokollarda sanab o'tilgan boshqa tegishli tor doiradagi mutaxassislar tomonidan tekshiruvdan o'tish zarur;

Asosiy laboratoriya tadqiqotlar	Transplantat biopsiyasi				+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra
	ABO va rezus-faktor tizimlari bo'yicha qon guruhini, antieritrotsitar antitanalarni aniqlash;		+	+	+	+	Kerak bo'lganda takrorlamoq
	UQT+ ECHT;	+	+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	Cho'kma mikroskopi bilan UST; Siydikdagi mikroalbumin; Sistatin S;		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	Qonning biokimyoviy tekshiruvi - kengaytirilgan (kreatinin, mochevina, glyukoza, xolesterin, kalsiy, fosfor, kaliy, natriy, xlor darajasi, SRO, IF faolligi, jigar namunalari, umumiy oqsil, albumin, siydik kislotasi);		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	gemostaz ko'rsatkichlari - QFTV, fibrinogen, PV ni XMN ni hisoblash bilan o'rganish; PTI; D-dimer		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta

	Sutkalik proteinuriyani aniqlash;		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	HBsAg, anti-HCV		+	+	+	+	3 oyda kamida bir marta
	Zaxm infeksiyasiga serologik tekshiruv;		+	+	+	+	3 oyda kamida bir marta
	OIVga qarshi antitanachalarni aniqlash;		+	+	+	+	3 oyda kamida bir marta
	Nahorda qon zardobidagi glyukoza konsentratsiyasini aniqlash;		+	+	+	+	oyiga kamida bir marta

Eslatma: retsiyentni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh patologiyalar aniqlansa, tibbiy muassasaning darajasiga va KP asosida yo'riqnomaga muvofiq qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.

Qo'shimcha laboratoriya tekshiruvlari	Kislota-ishqor muvozanati		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	SROni qonda aniqlash		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	D-dimer miqdorini aniqlash uchun tezkor test		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach

							2 oyda kamida bir marta
	Elektrolitlar va pH tahlili		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	Leykoformulani aniqlash		+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra
	Ivish vaqtini aniqlash		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	Qonning lipid spektrini aniqlash.		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
Eslatma: (ko'rsatmalar bo'yicha) Agar retsiyentni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh patologiyalar aniqlansa, tibbiy muassasaning darajasiga va KP asosida yo'riqnomaga muvofiq qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.							
Asosiy instrumental tadqiqotlar	EKG		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	AD profili;				+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	ExoKG;		+	+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy

							o'tgach 2 oyda kamida bir marta	
	UTT QBO, transplantat, siydik pufagi; chuqur venalar n/k;			+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta	
	Prostata bezi UTT (erkaklar uchun), kichik chanoq a'zolari UTT (ayollar uchun);	-		+	+	+	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta	

Eslatma: retsiyentni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh patologiyalar aniqlansa, tibbiy muassasaning darajasiga va KP asosiga qarab, yo'riqnomaga muvofiq qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.

Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	EGFDS		+	+	+	+	Ko'rsatmalar bo'yicha	
	Spirometriya	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalar bo'yicha	

Eslatma: retsiyentni ko'rikdan o'tkazishda yo'ldosh patologiyalar aniqlansa, tibbiy muassasaning darajasiga qarab, yo'riqnomaga muvofiq qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.

* STATIONAR DAVOLASH UCHUN KO'RSATMALAR: Buyrak transplantatsiyasi bo'lgan retsiyentlarda rad etish krizining har xil turlari va ehtimoliy transplantatektomiya operatsiyasiga tayyorgarlik.

Rejali jarrohlik amaliyoti.

Davolash tadbirlari (operativ aralashuv) Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam turlari va darajasi					Minimal miqdor tibbiy xizmatlar va tekshiruvlar QVP/OP QVP/OP	Davolash muddati MTB MTB
	Ambulator yordam		Statsionar yordam				
	QVP/OP	MTB	Tuman (shahar) kasalxonasi	Viloyat tibbiyot muassasalari	Respublika tibbiyot muassasalari		
Vaqtinchalik dializ kateteri implantatsiyasi;			+	+	+		
Arteriovenoz fistula hosil qilish yoki bartaraf etilishi;				+	+		
Transplantatektomiya;				+	+		

Gemodializ seanslari			+	+	+		
Plazmaferez seanslari				+	+		
Eslatma: Boshqa turdagi aralashuvlar KP asosiga ko'rsatmalar asosida amalga oshiriladi							

DAVOLASH TADBIRLARI

Dori-darmon bilan davolash

Davolash tadbirlari (asosiy)		Tibbiy yordam turlari va darajasi					O'rtacha sutkalik doza	Kurs dozasi
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori vositalarining nomi (xalqaro patentlanmagan)	Preparatning dozasi va qo'llash usuli	QVP/OP	MTB	Tuman (shahar) kasalxonasi	Viloyat tibbiyot muassasalari	Respublika tibbiyot muassasalari		
Takrolimus	ichga 0,1-0,3 mg/kg tana vazniga			+	+	+	Kuniga 2 marta (qonda takrolimus miqdorini nazorat qilgan holda), umr bo'yi.	
Siklosporin	og'iz orqali 10-15 mg/kg tana vazniga			+	+	+	Kuniga 2 marta (qondagi siklosporin miqdorini nazorat qilgan holda) umrining oxirigacha.	
Mikofenolat mofetil	Og'iz orqali kuniga 1500-2000 mg			+	+	+	kuniga 2 marta, umrbod	
Mikofenol kislotasi	kuniga 1080-1440 mg per os			+	+	+	kuniga 2 marta, umrbod	
Rituksimab	375 mg/m ² , vena ichiga					+	Ko'rsatma bo'yicha (1-2	

							marta)	
Totsilizumab	8mg/kg, vena ichiga					+	Ko'rsatma bo'yicha (1-2 marta)	
Ekulizimab	600 mg, vena ichiga					+	Ko'rsatma bo'yicha Boshlang'ich sikl: 600 mg haftasiga 1 marta 4 hafta davomida, 5-haftada - 900 mg haftasiga 1 marta. Qo'llab-quvvatlovchi bosqich: 900 mg har 14±2 kunda buyuriladi.	
Bortezamib	3,5 mg, vena ichiga						Yo'riqnoma bo'yicha; Sxema bo'yicha: 0-4-8-11 sutkalarda	
Quyoning antitimotsitar immunoglobulini	1,0-1,5 mg/kg tana vazniga					+	Yo'riqnomaga muvofiq (3 kundan 7 kungacha)	
Odam T-limfotsitlariga quyon immunoglobulini	2,0-4,0 mg/kg							
Ot antitimotsitar immunoglobulini	10-15 mg/kg			+	+	+	Yo'riqnomaga muvofiq (3 kundan 7 kungacha)	

Dori vositalarining nomi (xalqaro patentlanmagan)	Dori vositalarining nomi (xalqaro patentlanmagan)			kasalxonasi	muassasalari	muassasalari		
Everolimus	Og'iz orqali, kuniga 0,5-2,0 mg					+	kuniga 2 marta, umrbod	
Omeprazol	Og'iz orqali, kuniga 1 marta	+	+	+	+	+	3 oydan 6 oygacha.	
Amlodipin	5 mg dan kuniga 1 marta ichish uchun	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
Moksonidin	0,4 mg dan kuniga 1 marta ichish uchun			+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
Nistatin	ichishga, kuniga 4-6 marta			+	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra, 10 kundan 60 kungacha.	
Bisoprolol	5-20 mg dan kuniga 1-2 marta ichiladi.			+	+	+	Maksimal dozasi 20 mg/kun	
Nadroparin	0,2-0,6 ml teri ostiga			+	+	+	tana vazniga qarab 1-2 maxal/kun.	
Atsetilsalitsil kislota	75-325 mg dan kuniga bir marta ichish uchun			+	+	+	Maksimal dozasi 325 mg/kun	
Klopidogrel	75 mg, 300 mg kuniga bir marta ichish uchun;			+	+	+	Maksimal dozasi 300 mg/kun	
Diklofenak	75-150 mg parenteral kuniga 1-2 marta;			+	+	+	Maksimal dozasi 150 mg/kun	
Ketorolak	30-60 mg parenteral kuniga 1-2 marta;			+	+	+	Maksimal dozasi 60 mg/kun	
Uzoq ta'sir etuvchi insulin	teri ostiga/mushak ichiga	+	+	+	+	+	Ko'rsatma bo'yicha kuniga 1 dan 3 martagacha.	
Qisqa insulin harakatlar	teri ostiga/mushak ichiga	+	+	+	+	+	Ko'rsatmalar bo'yicha kuniga 1 martadan 3	

Dispanser tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	QVP/OP	MTB	Minimal tadbirlar soni	Dispanser kuzatuv davomiyligi
Mutaxassis maslahati	1. Statsionardan keyingi kuzatuv - obyektiv ko'rik	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	2. Klinik tekshiruv	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
Eslatma: Transplantatsiya qilingan buyrakning ko'chib tushish krizi bo'lgan bemorlar asosan QVP/OP va MTB					
Laboratoriya tekshiruvlari	1. Koagulogramma;	+	+	Oyiga 1 marta	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	2. Biokimyoviy tahlil;	+	+	Oyiga 1 marta	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	3. Umumiy qon tahlili	+	+	Oyiga 1 marta	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
	4. Umumiy siydik tahlili	+	+	Oyiga 1 marta	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
Eslatma:					
Instrumental tadqiqotlar	1. Transplantat UTT		+	Ko'rsatmalarga ko'ra	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir

					marta
	2. Qorin bo'shlig'i UTT va EXOKG		+	Ko'rsatmalarga ko'ra	Oyiga kamida bir marta BTdan 6 oy o'tgach 2 oyda kamida bir marta
Izoh: Boshqa tor mutaxassislar, fizik, klinik, laborator va instrumental tekshiruvlar qo'shimcha yo'ldosh kasalliklar aniqlanganda o'tkazilishi mumkin.					

(BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/SKRINING)

Profilaktika choralari	Tibbiy xizmat nomi	QVP/OP	MTB	Minimal miqdor ta tadbir	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Tibbiy tekshiruv (xavf omillarini aniqlash)	+	+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
	2. Oilaviy poliklinika va/yoki Markaziy poliklinika shifokorining muntazam kuzatuvi		+	Ko'rsatmalarga ko'ra	
Izoh: Boshqa turdagi tadqiqotlar ko'rsatmalar asosida o'tkaziladi					

REABILITATSIYA

Reabilitatsiya turlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	QVP/OP/MTB	Statsionar sharoitida	Minimal miqdor ta tadbir	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis shifokor maslahati	To'g'ri ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar va nazorat	+	+	+	doimiy	
	Doimiy faol rejim	+	+	+	doimiy	
	Kun tartibi va uyqu rejimi	+	+	+	doimiy	
	Davolash jismoniy tarbiyasi	+	+	+	doimiy	
	Fitoterapiya				Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Massaj				Ko'rsatmalarga ko'ra	
	Fizioterapiya				Ko'rsatmalarga ko'ra	
Eslatma: Retsipiyentning sog'lig'iga qarab, qo'shimcha choralar ko'rilishi mumkin						